

ECOLOGIE

RAPPORTAGE
passende beoordeling
Koekoeksweg
't Harde

Rapportage passende beoordeling

Koekoeksweg, 't Harde

Opdrachtgever	Qirion
	Postbus 50
	6920 AB Duiven

Rapportnummer	19424.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	28 juli 2023

Opsteller	De heer J.G. Boogaard, BSc
Paraaf	

Kwaliteitscontrole	De heer C.C. Slemmer, BSc
--------------------	---------------------------

Paraaf

Daarom Econsultancy

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhand-boek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
2.2	Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden.....	2
2.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	3
3	RESULTATEN STIKSTOFDEPOSITIE ONDERZOEK	4
4	TOETSING EFFECTEN	5
4.1	Relevante habitattypen en leefgebieden	5
4.2	Reeds aanwezige overbelasting stikstofdepositie	6
4.3	Analyse van effecten stikstofdepositie	7
4.4	Toetsing significantie.....	10
4.5	Maatregelen	11
4.6	Toetsing significantie na mitigerende maatregelen.....	11
5	SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	12

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Qirion opdracht gekregen voor het uitvoeren van een passende beoordeling aan de Koekoeksweg ter plaatse van 't Harde.

De passende beoordeling is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen nieuwbouw van regelstation 't Harde.

Ten behoeve van de nieuwbouw van het regelstation heeft Econsultancy in augustus 2022 een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd (rapport 19424.001 D2). Uit de quickscan is naar voren gekomen dat er ten aanzien van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden een AERIUS-berekening uitgevoerd moet worden om vast te stellen of de voorgenomen ingrepen zowel in de gebruiksfase als de aanlegfase kunnen leiden tot een eventuele toename van stikstofdepositie op Natura-2000-gebieden. Overige effecten op Natura 2000-gebieden zijn op voorhand uit te sluiten en hoeven niet verder behandeld te worden in onderhavige passende beoordeling.

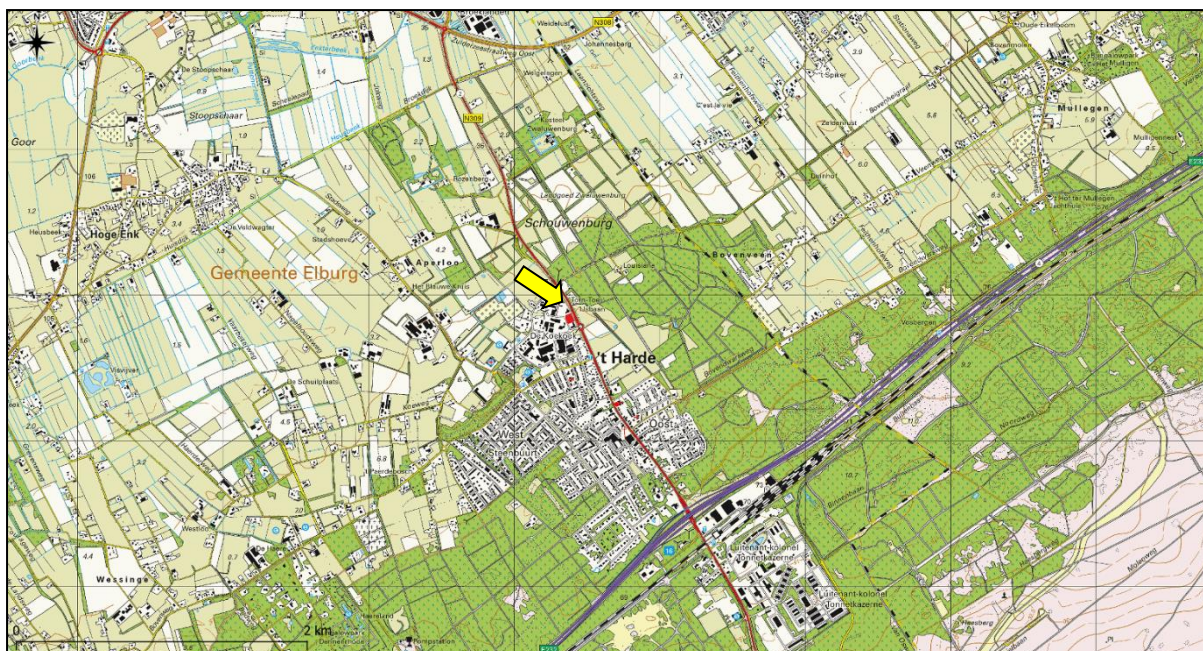
Door Qirion is in januari 2023 een Aeries-berekening uitgevoerd (kenmerken: RscRY2jZAgaM & RqqM91PqtuR6) voor zowel bouwjaar 2024 als 2025. Uit de berekeningen komt naar voren dat er in bouwjaar 2024 gedurende de aanlegfase sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied Veluwe. Onderhavige passende beoordeling heeft als doel om vast te stellen in hoeverre deze toename van stikstofdepositie voor (significant) negatieve effecten kan leiden op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Veluwe.

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De planlocatie ($\pm 2.200 \text{ m}^2$), ligt aan de Koekoeksweg aan de noordzijde van 't Harde. In figuur 2.1 is de ligging van de planlocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De planlocatie betreft een kavel die geheel ongebouwd is en bestaat uit gemaaid gras en braakliggend terrein. Er zijn geen struiken, bomen of dergelijke aanwezig. Ten noordoosten van de planlocatie is de provinciale weg N309 gelegen en een drooggevalen sloot met beperkte/regelmatig onderhouden oevervegetatie. Ten noorden staan direct aansluitend aan de planlocatie enkele struiken en een bedrijfspand. Ook ten zuiden en oosten staan bedrijfspanden.

2.2 Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden

De planlocatie is gelegen op circa 130 meter afstand ten zuidwesten van Natura 2000-gebied Veluwe (zie figuur 2.2). Natura 2000-gebied Veluwe is aangewezen als Vogelrichtlijngebied en Habitatrichtlijngebied. In de directe omgeving van de onderzoekslocatie komen een drietal aangewezen habitattypen voor (zie figuur 2.2), daarnaast gelden voor het nabijgelegen Natura 2000-gebied diverse doelstellingen vanuit zowel de aanwijzing als Vogelrichtlijn als Habitatrichtlijngebieden. In hoofdstuk 3 en 4 wordt verder ingegaan op welke stikstofgevoelige habitattypen en leefgebiedtypen getoetst zullen worden.

Figuur 2.2 Plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebied Veluwe (lichtgroen) en aangewezen habitattypen.

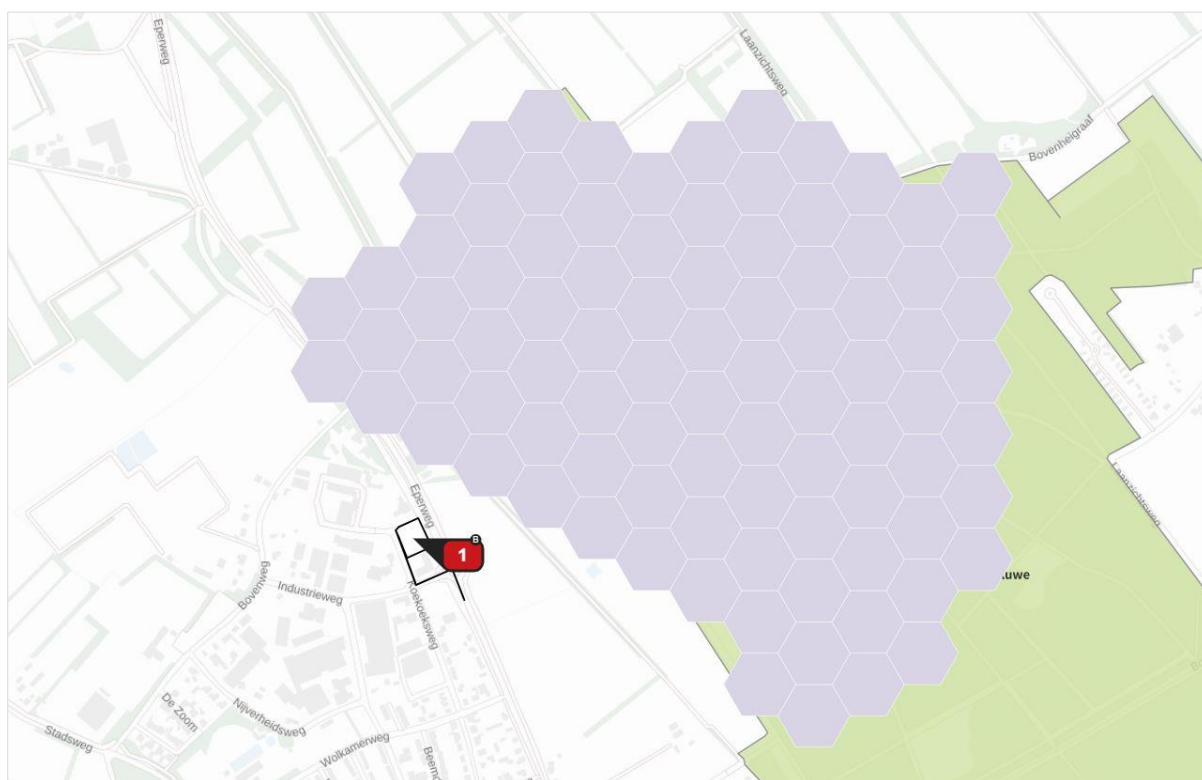
2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens diverse werkzaamheden te verrichten. Deze werkzaamheden bestaan uit de nieuwbouw van een 20/10kV-gebouw met middenspanningsruimten en bijbehorende transformatorruimten. Er worden hierbij grondwerkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van fundering tot maximaal 2,0 meter en het leggen van kabels tot maximaal 1,0 meter beneden maaiveld. Er zijn geen sloopwerkzaamheden voorzien. De werkzaamheden zijn voorzien in 2024 en 2025 en zullen naar verwachting 15 maanden duren, waarvan 12 maanden in 2024 en 3 maanden in 2025. Voor een verder uitwerking van de ingreep wordt verwezen naar de Memo toelichting Aerius berekeningen bouwphase nieuwbouw RS 't Harde' (kenmerk RLI-1344, d.d. 27 januari 2023).

3 RESULTATEN STIKSTOFDEPOSITIE ONDERZOEK

In januari 2023 zijn door Qirion een tweetal stikstofberekeningen uitgevoerd (kenmerken: RscRY2jZAgAM & RqqM91PqtuR6) voor zowel de bouwjaar 2024 als 2025. De berekening van het projecteffect van de aanlegfase met peiljaar 2024 en 2025 is verricht met behulp van het programma AERIUS Calculator. Uit de berekeningen blijkt dat ten gevolge van het plan, met een projecteffect van maximaal 0,16 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Veluwe, tijdens de tijdelijke aanlegfase een overschrijding van de grenswaarde van 0,00 mol/ha/jaar optreedt in bouwjaar 2024. In bouwjaar 2025 wordt de grenswaarde van 0,00 mol/ha./jaar niet overschreden. Op de overige Natura 2000-gebieden is geen sprake van een overschrijding van de drempelwaarde. Vanwege het overschrijden van de grenswaarde is voor het project een nader onderzoek benodigd om vast te stellen dan wel uit te sluiten in hoeverre de toename van stikstofdepositie leidt tot significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen.

De voorgenomen ingreep zorgt in de aanlegfase voor een tijdelijke stikstoftoename van maximaal 0,16 mol/ha/jaar gedurende 1 jaar op Natura 2000-gebied Veluwe. In figuur 3.1 is het gebied weergegeven binnen Natura 2000-gebied Veluwe, dat in meer of mindere mate beïnvloed wordt als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Figuur 3.1 Deel van Natura 2000-gebied Veluwe dat in meer of mindere mate beïnvloed wordt door de voorgenomen ingreep.

4 TOETSING EFFECTEN

4.1 Relevante habitattypen en leefgebieden

De planlocatie en werkterrein zijn niet gelegen binnen Natura 2000-gebied Veluwe. De mogelijke effecten op stikstofgevoelige habitattypen betreffen daarom uitsluitend externe effecten. Uit de stikstofberekening in AERIUS blijkt dat de voorgenomen ingreep zal leiden tot een tijdelijke toename van stikstofdepositie op aangewezen habitat- en leefgebiedtypen. Stikstofgevoelige leefgebiedtypen zijn aangewezen gebieden die leefgebied vormen voor aangewezen Habitatrichtlijnsoorten of Vogelrichtlijnsoorten in Natura 2000-gebied Veluwe.

Kenmerken habitattypen

Beuken- eikenbossen met hulst en Oude eikenbossen betreffen stikstofgevoelige bostypen. In totaal beslaat het oppervlakte Beuken- en eikenbossen met hulst op de Veluwe 5.881 hectare en Oude eikenbossen 1.779 hectare. Voor beide habitattypen gelden uitbreidingsdoelstellingen voor zowel oppervlakte als kwaliteit. Daarnaast vormen beide habitattypen leefgebied voor de Vogelrichtlijnsoorten zwarte specht en draaihal.

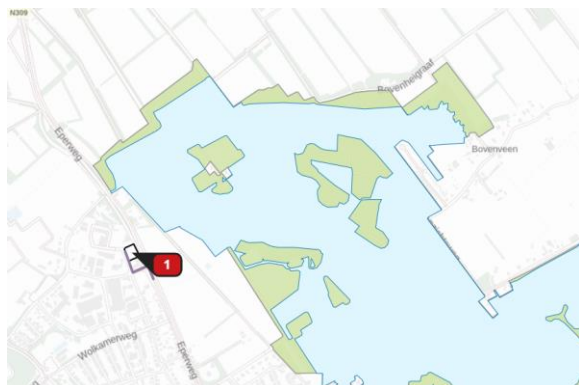
Kenmerken leefgebiedtypen

Leefgebiedtypen Lg13 en Lg14 zijn volgens de PAS-gebiedsanalyse van de Veluwe aangewezen voor de Vogelrichtlijnsoorten zwarte specht en draaihal. Een groot deel van de bossen op de Veluwe is aangewezen als één of beide leefgebiedtypen, in totaal omvatten beide leefgebiedtypen respectievelijk 24.662 en 27.803 hectare.

In tabel 4.1 staan de leefgebied- en habitattypen weergegeven met de maximale toename van stikstofdepositie als gevolg van de voorgenomen ingreep. De ligging van de leefgebied- en habitattypen is weergegeven in figuren 4.1 t/m 4.4.

Tabel 4.1. overzicht van maximale toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen.

Habitat- of leefgebiedtype	Naam	Max. toename stikstofdepositie (mol/ha/jaar)
Lg13	Bos van arme zandgronden	0,16
Lg14	Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	0,05
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	0,03
H9190	Oude eikenbossen	0,01

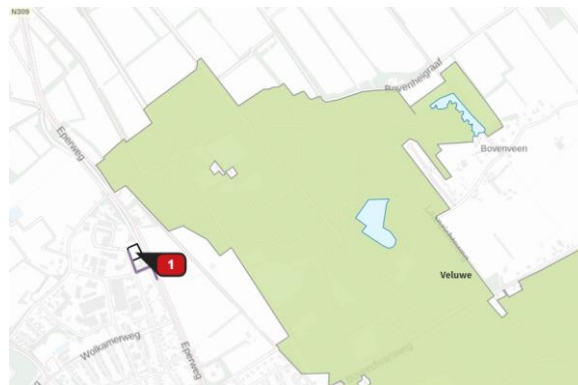
Figuur 4.1 Ligging Lg13 ten opzichte van de planlocatie.

Figuur 4.2 Ligging Lg14 ten opzichte van de planlocatie.

Figuur 4.3 Ligging H9120 ten opzichte van de planlocatie.

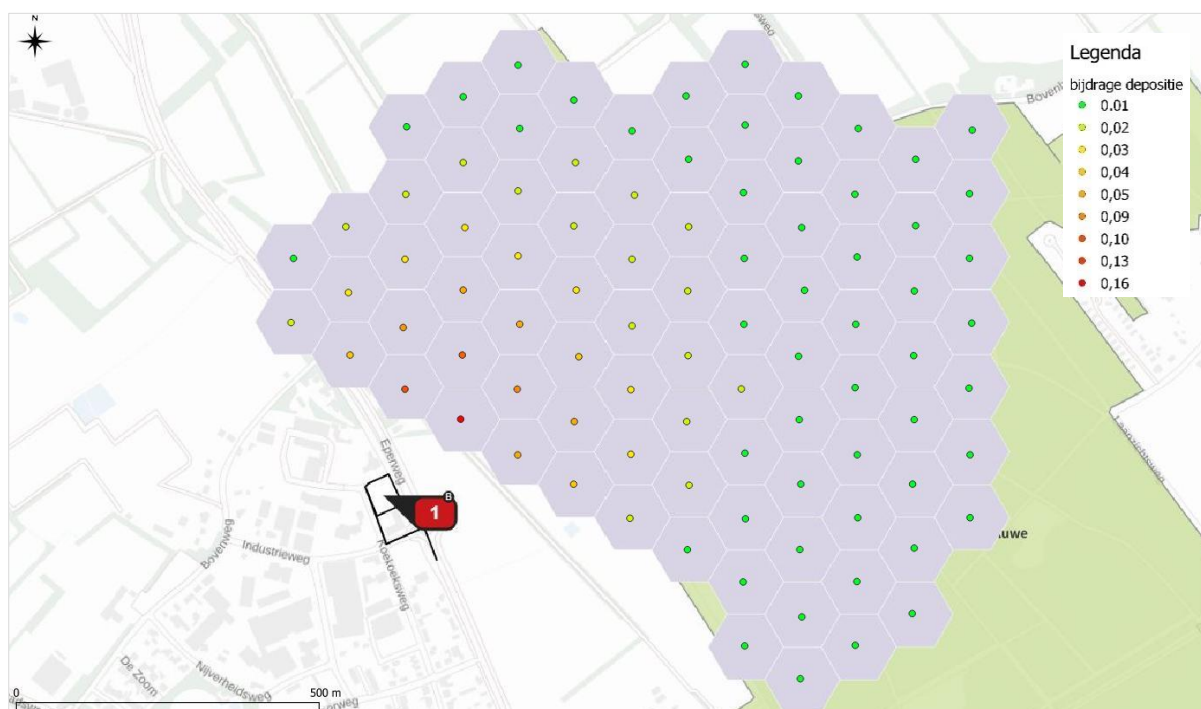
Figuur 4.4 Ligging H9190 ten opzichte van de planlocatie.

4.2 Reeds aanwezige overbelasting stikstofdepositie

Uit de analyse van de AERIUS calculator blijkt dat de achtergronddepositie de KDW reeds, op de meeste plaatsen, ruim overschrijdt. In totaal is er door de voorgenomen ingreep sprake van een tijdelijke toename van stikstofdepositie op maximaal 69,04 hectare. In tabel 4.2 is weergegeven per leefgebied- of habitatype wat de achtergronddepositie is in relatie tot de KDW en wat de bijdrage is van het planvoornemen op de achtergronddepositie.

Tabel 4.2. overzicht van verdeling van maximale deposities en relatie met achtergronddepositie.

Type	KDW	Achtergronddepositie	Ha 0,01	Ha 0,02	Ha 0,03	Ha 0,04	Ha 0,05	Ha 0,06	Ha 0,07	Ha 0,08	Ha 0,09	Ha 0,11	Ha 0,16
Lg13	1071	Circa 1480 - 2120	29	10,9	5,7	1,4	2,8	1	0,4	1	1	0,7	0,7
Lg14	1429	Circa 1480 - 2120	3,6	1,2	0,1	0,1	-	-	-	-	-	-	-
H9120	1429	Circa 1480 - 2120	7	0,5	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-
H9190	1071	Circa 1480 - 2120	1,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Figuur 4.5 Overzicht van de maximale toename van stikstofdepositie in de aanlegfase per hexagoon.

Hoewel de maximale toename 0,16 mol/ha/jaar betreft, is bij de meeste hexagonen sprake van maximaal 0,01 mol/ha/jaar als gevolg van de voorgenomen ingreep (zie figuur 4.5).

4.3 Analyse van effecten stikstofdepositie

Uit paragraaf 4.2 van onderhavig rapport is gebleken dat de KDW bij de stikstofgevoelige habitattypen of leefgebiedtypen reeds wordt overschreden. Van Natura 2000-gebied Veluwe is een beheerplan beschikbaar. In de PAS-gebiedsanalyse van Veluwe (Provincie Gelderland, 2017) wordt ingegaan op de staat van instandhouding en de trends van de in het gebied aanwezige habitattypen. In deze paragraaf wordt aan de hand van het beheerplan en de PAS-gebiedsanalyse en expert judgement getoetst wat de trends van de betreffende habitattypen en leefgebiedtypen zijn in relatie met de huidige overschrijding van de KDW, om zo te kunnen bepalen of significant negatieve effecten door de voorgenomen ingreep op voorhand uit te sluiten zijn.

Effecten op habitattypen als gevolg van de voorgenomen ingreep

Tabel 4.3. Overzicht van doelstellingen, kwaliteit en trend van betrokken habitattypen.

Code	Naam	Doelstelling	Kwaliteit en trend volgens de PAS-gebiedsanalyse (versie 26-05-2020)
H9120	Beuken- eikenbossen met hulst	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit	al enige decennia lang stabiel, staat niet onder druk
H9190	Oude eikenbossen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit	Zowel oppervlakte als kwaliteit gaat achteruit

Op de Veluwe komt circa 5.881 hectare aan Beuken- eikenbossen met hulst en circa 1.779 hectare aan Oude eikenbossen voor.

Uit de gebiedsanalyse komt naar voren dat de trend voor Beuken-eikenbossen met hulst kwaliteit al enkele decennia stabiel is, terwijl de trend voor Oude eikenbossen zowel voor oppervlakte als kwaliteit negatief is.

In de analyse zijn een aantal knelpunten geformuleerd. Een belangrijk negatief effect voor beide habitattypen wordt toegekend aan effecten van stikstofdepositie. Stikstofdepositie leidt in Beuken- eikenbossen met hulst en Oude eikenbossen tot verzuring, ammonium- en aluminiumtoxiciteit, vermesting en dominantie van snelgroeiende soorten. De effecten van de stikstofgevoeligheid van het leefgebied leidt in de meeste gevallen tot een afname van de prooibesikbaarheid voor de Vogelrichtlijnsoorten. Daarnaast zorgt het verhoogde aanbod aan stikstof in Beuken- eikenbossen met hulst aanvankelijk tot een versnelde groei van een aantal soorten, vooral van grassen, blauwe bosbes en beuk. Hierdoor nemen kenmerkende soorten voor het habitat af. Uiteindelijk kan het effect van verzuring dominant worden over dat van vermesting en loopt de groeisnelheid weer terug. Beuk en Zomereik hebben een relatief hoge zuurtolerantie. Groeiremming door verzuring zal daarom vooral optreden op de minst gebufferde, minst lemige standplaatsen van het habitatype. Hoe armer en zuurder de bodem is, des te trager de afbraak van strooisel verloopt, des te meer strooisel er geaccumuleerd wordt en des te meer uitloging van de minerale bovengrond optreedt.

Niet alleen stikstof is als knelpunt aangemerkt voor Beuken- eikenbossen met hulst. Ook verbossing, versnippering en beheer spelen een rol. Successie in Beuken- eikenbossen met hulst leidt tot een dominantie van beuken. Beuk is in de concurrentie om licht krachtiger dan andere soorten en belemmert door een dik strooiselpakket en ondiepe doorworteling de vestiging van veel soorten. Versnippering wegens de omvorming van Beuken- eikenbossen met hulst naar snelgroeiend naaldhout of Amerikaanse eik is ook een knelpunt. Beide knelpunten leiden tot een verkleining van het oppervlakte.

Beheer heeft er in de jaren '50 van de vorige eeuw voor gezorgd dat hulst werd bestreden, het werd gezien als een plaagsoort. Recent wordt een sterke spontane toename geconstateerd. Dit wordt toegekend aan zachtere winters en het ouder worden van de bossen, met dikkere strooiselpakketten. Stormgaten in bossen zorgen voor verjonging van de bossen. De dominante beuk maakt daar dankbaar gebruik van en zorgt voor een toename in dominantie van de beuk. Wanneer niet wordt ingegrepen zorgt de dominante beuk voor een accumulatie van strooisel en verzuring, wegens slecht verterende bladeren, voor een negatief effect.

Stikstofdepositie is dus niet de enige factor die zorgt voor afname van de kwaliteit en oppervlakte van de habitattypes, maar wordt wel als belangrijkste factor gezien. Het is daarom niet op voorhand uit te sluiten dat een toename van stikstofdepositie in dit habitattype zal leiden tot negatieve effecten. Of dit effect al dan niet significant kan zijn, wordt nader getoetst in paragraaf 4.4.

Effecten op leefgebiedtypen als gevolg van de voorgenomen ingreep

De ingreep leidt tot een tijdelijke toename van stikstofdepositie op leefgebiedtypen Lg 13 en Lg14. Leefgebiedtypen, zoals Lg13 en Lg14, worden niet genoemd in het beheerplan van de Veluwe (Provincie Gelderland, 2017). In het beheerplan wordt enkel ingegaan op de instandhoudingsdoelstellingen van aangewezen habitats en aangewezen soorten. In de PAS-gebiedsanalyse wordt wel ingegaan op leefgebiedtypen.

Uit de PAS-gebiedsanalyse blijkt dat het leefgebied van zwarte specht en draaihal gevormd wordt door verschillende habitattypen en leefgebiedtypen, waarvan LG13, Lg14, H9190 en H9120 er vier zijn.

In het beheerplan wordt ingegaan op de staat van instandhouding en instandhoudingsdoelstellingen van de zwarte specht en draaihal. Omdat Lg13, Lg14, H9190 en H9120 deel uitmaken van het leefgebied van de betreffende soorten kan in theorie een negatief effect op het leefgebied leiden tot een negatief effect op de betreffende vogelrichtlijnsoort.

Het totaal areaal van Lg13 op de Veluwe bedraagt 24.662 hectare, het totale areaal Lg14 op de Veluwe bedraagt 27.803 hectare.

Zwarte specht

In opdracht van BIJ12 heeft SOVON Natura 2000-leefgebiedenkaarten opgesteld voor deze soorten. In de leefgebiedenkaarten wordt binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied Veluwe onderscheid gemaakt tussen 'geen leefgebied', 'potentieel leefgebied' en 'bezet leefgebied'. Potentieel leefgebied biedt in potentie geschikt habitat voor de soort, maar er zijn geen territoria bekend binnen dit gebied. Potentiële leefgebieden kunnen belangrijk zijn voor het realiseren van uitbreidingsdoelstellingen en het robuust maken van populaties van de betreffende soorten. Bezet leefgebied is geschikt leefgebied waarbinnen territoria zijn vastgesteld van de betreffende soorten.

Uitgaande van de leefgebiedenkaart maakt het Natura 2000-gebied dat beïnvloed wordt door de voorgenomen ingreep, onderdeel uit van bezet leefgebied van zwarte specht. Het leefgebied van zwarte specht wordt voornamelijk gevormd door het leefgebiedtypen Lg13 (Bos van arme zandgronden) en Lg14 (eiken- en beukenbos van lemige zandgronden). Het leefgebied van de zwarte specht bestaat uit grote oude bossen met voldoende staand en liggend dood hout, in combinatie met een voldoende aanbod van bosmieren. De bossen waar met het planvoornemen een toename van stikstofdepositie is berekend, is geschikt leefgebied voor zwarte specht. Uit waarnemingen (NDFF) blijkt ook dat het bosgebied intensief gebruikt wordt door de soort. Indien de kwaliteit van leefgebied zou verslechteren als gevolg van een toename, kunnen negatieve effecten ontstaan voor de instandhoudingsdoelstellingen van zwarte specht. Of dit effect al dan niet significant kan zijn, wordt getoetst in paragraaf 4.4.

Draaihals

Uitgaande van de leefgebiedenkaarten betreft het Natura 2000-gebied dat beïnvloed wordt door de voorgenomen ingreep niet-bezet (potentieel) leefgebied van draaihals. Draaihals is een verstoringgevoelige soort. Het bos waar het onderzoek betrekking op heeft is gelegen aan de rand van de Veluwe, daarnaast zijn er veel wandelpaden in het bos aanwezig. Desondanks zijn er in de directe omgeving van 't Harde meerdere bezette territoria in het verleden geweest. Het leefgebied van draaihalzen wordt gevormd door een afwisseling aan habitattypen en leefgebiedtypen, waarvan Lg13, Lg14, H9190 en H9120 een belangrijk deel van uitmaken. De doelstelling voor draaihalzen in Natura 2000-gebied Veluwe is het mogelijk maken van vaste vestiging van de soort als broedvogel. De kwaliteit van het leefgebied kan negatief beïnvloed worden als gevolg van een toename van stikstofdepositie door het planvoornemen. Of dit effect al dan niet significant kan zijn wordt getoetst in paragraaf 4.4.

4.4 Toetsing significantie

H9120 Beuken-eikenbossen met hulst

De kwaliteit van Beuken-eikenbossen met hulst op de Veluwe is stabiel, echter staat de oppervlakte onder druk. De staat van instandhouding van Beuken-eikenbossen met hulst is matig ongunstig, terwijl de doelstelling in Natura 2000-gebied Veluwe gericht is op uitbreiding in zowel oppervlakte als kwaliteit.

De totale oppervlakte Beuken-eikenbossen met hulst op de Veluwe bedraagt 5.881 hectare, waarvan in 7,6 hectare een toename zal plaatsvinden van stikstofdepositie als gevolg van het planvoornemen. Dit betekent dat als gevolg van de voorgenomen ingreep in 0,13% van het habitatype op de Veluwe sprake zal zijn van een tijdelijke toename van stikstofdepositie. Deze tijdelijke toename is redelijkerwijs verwaarloosbaar ten opzichte van de totale oppervlakte. Significant negatieve effecten op Beuken-eikenbossen met hulst worden ondanks de beperkte tijdelijke toename van stikstofdepositie niet verwacht.

H9190 Oude eikenbossen

Als gevolg van de voorgenomen ingreep zal er een toename zijn van stikstofdepositie op 1,7 hectare Oude eikenbossen, dit is circa 0,1% van het totale oppervlakte Oude eikenbossen op de Veluwe. De staat van instandhouding van Oude eikenbossen op de Veluwe is ongunstig. Zowel de trend in kwaliteit als oppervlakte is negatief. Uit het beheerplan van de Veluwe en de PAS-gebiedsanalyse blijkt dat de belangrijkste oorzaak hiervan de (te) hoge stikstofdepositie is. Omdat de staat van instandhouding negatief is, en de oorzaak hiervoor de hoeveelheid stikstofdepositie betreft, zal een verdere toename van stikstofdepositie kunnen leiden tot verdere verslechtering van het habitatype. Significant negatieve effecten op Oude eikenbossen zijn daarom niet uit te sluiten met de berekende toename van stikstofdepositie.

Leefgebiedtypen Lg13 en Lg14

Als gevolg van het planvoornemen zal er sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op circa 59,6 hectare Lg13 en Lg14. Beide leefgebiedtypen vormen leefgebied voor de Vogelrichtlijnsoorten zwarte specht en draaihals. Voor de zwarte specht valt het gehele Natura 2000-gebied, waar een toename is berekend van stikstofdepositie, onder bezet leefgebied. Uit waarnemingen (NDFF) blijkt dat dit bos ook daadwerkelijk actief gebruikt wordt door zwarte spechten om te broeden en te foerageren. Van draaihals is niet bekend dat die

hier broeden, maar hebben in de randen van de Veluwe nabij 't Harde meerdere malen gebroed. Het bos maakt daarmee wel deel uit van toekomstig potentiëel leefgebied van draaihals.

De staat van instandhouding van zwarte specht wordt de laatste jaren niet meer gehaald (Sierdsema et. al., 2020). De toename van stikstofdepositie als gevolg van het planvoornemen heeft betrekking op actief bezet leefgebied van zwarte spechten. Op basis van de berekende depositiewaarden is het niet uit te sluiten dat verslechtering van leefgebied van zwarte specht, en potentieel leefgebied van draaihals, zorgt voor een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten, zeker niet in combinatie (cumulatie) met de trend van verslechtering van leefgebieden van deze soorten op de gehele Veluwe als gevolg van een te hoge stikstofdepositie. Significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen zijn daarmee niet uit te sluiten.

4.5 Maatregelen

Interne mitigerende maatregelen

Bij de verwachte inzet van werktuigen en voertuigen is onderzocht of het mogelijk is om zo veel mogelijk werkzaamheden elektrisch uit te voeren. De inzet van een shovel kan volledig elektrisch uitgevoerd worden, de inzet van de graafmachine voor 50%. De inzet van de overige 50% van de graafmachine, het gebruik van een telekraan (300 ton) en kraan (40 ton) kan niet volledig elektrisch uitgevoerd worden. Voor de inzet van deze werktuigen is de stikstofdepositie berekend. Het is volgens de initiatiefnemer niet redelijkerwijs mogelijk om de uitstoot van stikstofdepositie nog verder te reduceren.

Externe mitigerende maatregelen

Ondanks het treffen van interne mitigerende maatregelen, is het niet mogelijk om de stikstofdepositie als gevolg van de aanlegfase dusdanig te verminderen, dat (significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebied Veluwe op voorhand uit te sluiten zijn.

Mogelijke vervolgstappen zijn het extern salderen van de stikstofdepositie, of het opstellen van een ADC-toets. Omdat een ADC-toets alleen haalbaar is als de depositie middels extern salderen zo veel mogelijk is gereduceerd, is voor dit project extern salderen op het moment van schrijven van deze passende beoordeling de enig redelijkerwijs mogelijke haalbare vervolgstap. Voor extern salderen wordt voor dit project gebruik gemaakt van de overdracht van stikstofrechten via de Gelderse Stikstofbank (GSB). Op 29 mei 2023 heeft de provincie Gelderland aangegeven dat er momenteel ruimte is in de GSB voor dit project (zaaknummer: 2023-004400). De projecttoename van stikstof gedurende de aanlegfase wordt op deze wijze gesaldeerd.

4.6 Toetsing significantie na mitigerende maatregelen

Doordat voor dit project gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte in de GSB, leidt het project niet meer tot een toename van stikstofdepositie gedurende de aanlegfase. Hierdoor zijn (significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden met zekerheid uit te sluiten. Wel geldt een vergunningplicht voor dit project.

5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft van Qirion opdracht gekregen voor het uitvoeren van een passende beoordeling aan de Koekoeksweg ter plaatse van 't Harde.

De passende beoordeling is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen nieuwbouw van regelstation 't Harde.

Ten behoeve van de nieuwbouw van het regelstation heeft Econsultancy in augustus 2022 een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd (rapport 19424.001 D2). Uit de quickscan is naar voren gekomen dat er ten aanzien van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden een AERIUS-berekening uitgevoerd moet worden om vast te stellen of de voorgenomen ingrepen zowel in de gebruiksfase als de aanlegfase kunnen leiden tot een eventuele toename van stikstofdepositie op Natura-2000-gebieden. Overige effecten op Natura 2000-gebieden zijn op voorhand uit te sluiten en hoeven niet verder behandeld te worden in onderhavige passende beoordeling.

Door Qirion is in januari 2023 een Aeries-berekening uitgevoerd (kenmerken: RscRY2jZAgAM & RqqM91PqtuR6) voor zowel bouwjaar 2024 als 2025. Uit de berekeningen komt naar voren dat er in bouwjaar 2024 gedurende de aanlegfase sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied Veluwe. Onderhavige passende beoordeling heeft als doel gehad om vast te stellen in hoeverre deze toename van stikstofdepositie voor (significant) negatieve effecten kan leiden op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Veluwe.

Conclusie

Uit de toetsing van effecten is naar voren gekomen dat de toename van stikstofdepositie op H9190 Oude eikenbossen en leefgebiedtypen Lg13 en Lg14 kunnen leiden tot negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwe. Uit de nadere effectbepaling is naar voren gekomen dat vanwege de staat van instandhouding van de betreffende habitattypen en doelsoorten, significant negatieve effecten op H9190 Oude eikenbossen en de Vogelrichtlijnsoorten zwarte specht en draaihal, niet uit te sluiten zijn. Bij de getoetste stikstofberekeningen is middels zo veel mogelijk elektrisch werken de depositiehoeveelheid reeds zo veel mogelijk gereduceerd. Ondanks het treffen van deze interne mitigerende maatregelen, is het niet mogelijk om de stikstofdepositie als gevolg van de aanlegfase dusdanig te verminderen, dat (significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebied Veluwe op voorhand uit te sluiten zijn. Het is daarom noodzakelijk om middels extern salderen de toename van stikstofdepositie dusdanig te reduceren dat negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen volledig op voorhand uit te sluiten zijn. Extern salderen vindt plaats door gebruik te maken van ruimte in de Gelderse Stikstofbank (zaaknummer: 2023-004400). Doordat er als gevolg van extern salderen geen toename meer plaatsvindt van stikstofdepositie, zijn (significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden met zekerheid uit te sluiten. Wel geldt een vergunningplicht voor dit project.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Sierdsema H., ten Holt H., Martens S., Nijssen M. & P. Verburg. 2020. Natuurbeheer- en zoneringsmaatregelen voor zeven aangewezen vogelsoorten in Natura 2000-gebied Veluwe. Bouwstenen Soortenherstel Beheerplan Natura 2000 Veluwe. Hoofdrapport. Sovon-rapport 2020/29. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 28 juli 2023 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied 't Harde omgeving, periode 2017-2022. NDFF. Geraadpleegd op 28 juli 2023 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 28 juli 2023 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 28 juli 2023 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>. Gelderland

Provincie Gelderland (2021, maart). Planoviewer - Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (maart 2021). Geraadpleegd op 28 juli 2023 van <https://gldanders.planoview.nl/planoview/>.

Provincie Gelderland (z.d.). Bijlage Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone. Geraadpleegd op 28 juli 2023 van https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc08/b_NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc08_733.pdf.

Provincie Gelderland (z.d.). Natuurregels in Gelderland. Geraadpleegd op 28 juli 2023 van <https:// gelderland.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=38465e1d8fec467ba027024c1e3476d1>.

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttrenten of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilvestreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren
Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger, bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggemus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, klein waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tiftjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttrenten of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhart, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoervlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimperlmoervlinder, duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoervlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, komavvlinder, pimperlmoervlinder, sleedoornpage, spiegeldikkopje, veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje, veldparelmoervlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempen-se heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert

Artikel 3.10. Andere soorten	
Planten	akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, beklierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, den-nenorchis, dregs, echte gamander, franjgentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszandje, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboomje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruide, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruide, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.

Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een diersoort dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foeragegebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

